

Київський національний університет культури і мистецтв

КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Силабус освітньої компоненти

Назва компоненти: **Інформаційна безпека у МВ**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Сторінка курсу в Moodle: <https://elearn.knukim.edu.ua/course/view.php?id=95>

Сторінка компоненти в електронній бібліотеці:

<http://91.217.179.134:9100/libr/DocSearchForm>

Викладач: **Дікарев Олександр Іванович**, кандидат політичних наук, доцент
(лекції, підсумковий контроль)

Опис освітньої компоненти

«Інформаційна безпека у МВ» є *вибірковою* освітньою компонентою, яка сприяє підготовці фахівців у сфері міжнародних відносин та дає можливість створити індивідуальну освітню траєкторію.

Програма вивчення нормативної освітньої компоненти «Інформаційна безпека у МВ» складена з **метою**: опанування методами: (1) захисту інтересів держави в контексті інтегрованості України у світовий цифровий простір; (2) прогнозування загроз і негативних впливів, пов'язаних з протистоянням в кіберпросторі акторів міжнародних та світових відносин, що гостро актуалізує проблеми кібербезпеки на загальнодержавному рівні.

Завдання базової освітньої компоненти «Інформаційна безпека у міжнародних відносинах» відображає сучасні методологічні підходи до організації компетенцій по принципам, правилам поведінки в кіберпросторі міжнародника; (2) концептуального розуміння нової безпекової (кібербезпекової) реальності для орієнтації та спроможності вирішувати суто практичні питання впорядкування внутрішнього нормативно-правового поля, зон відповідальності зовнішньополітичних відомств, задіяних у забезпеченні інтересів України; (3) формування системного підходу у вирішенні комплексу проблем, пов'язаних з розбудовою ефективної національної системи

кібербезпеки. Курс структуровано так, щоб максимально актуалізувати суспільну значущість проблемних питань залучення здобувачської молоді до вивчення проблем та питань кібербезпеки України і спонукати майбутніх бакалаврів до винайдення ефективних способів їх реалізації у майбутньому в зовнішньополітичних відомствах.

Передумови вивчення освітньої компоненти

Навчальна компонента «Інформаційна безпека у міжнародних відносинах» тісно пов'язана з такими компонентами як «Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах», «Міжнародні політичні комунікації».

Тематичний план освітньої компоненти

Розділ 1. НАЦІОНАЛЬНА, МІЖНАРОДНА ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА ТА БЕЗПЕКА

Тема 1.1. Теоретична рефлексія понять «інформація», «інформаційна безпека», «кібербезпекова політика» в контексті етапів становлення комунікативних технологій та світової політики.

Тема 1.2. Становлення міжнародного інформаційного права.

Тема 1.3. Теоретична рефлексія поняття «інформаційна війна».

Тема 1.4. Кібервійна (англ. cyberwarfare) як комп'ютерне протистояння у просторі Інтернету.

Тема 1.5. Мережева влада та Нетоконфлікти.

Тема 1.6. Концептуалізація «квантової залежності».

Тема 1.7. Дипломатичні парадокси WikiLeaks та Сноудена.

Розділ 2. МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Тема 2.1 Теоретична рефлексія понять «інформаційне суспільство».

Тема 2.2. Концептуалізація мережевого суспільства (англ. Network society).

Тема 2.3. Теоретична рефлексія понять «публічна дипломатія», «цифрова дипломатія», «твіттер дипломатія».

Тема 2.4. Політика світових та регіональних акторів в сфері інформаційної безпеки.

Тема 2.5. Діяльність Ради Європи та ОБСЄ із забезпечення інформаційних прав людини.

Тема 2.6. Інформаційні інтереси України.

Технічне і програмне забезпечення

Ноутбук або персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для: освоєння теоретичного матеріалу, комунікації, ведення фахової дискусії та опитувань; виконання завдань самостійної роботи; ознайомлення з літературними джерелами та

інформаційними ресурсами в Інтернеті, які рекомендовані навчальним курсом.

Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом компоненти та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Microsoft Office для виконання завдань самостійної роботи: конспектування, тезування, анотування, рецензування, підготовка презентацій та інтерактивних матеріалів.

Рекомендовані джерела інформації

Публікації науково-педагогічного працівника за темою освітньої компоненти

1. Дікарев О.І., Степанов О.П. Країнознавство: геостратегічний вимір відносин держав. Київ: Юристконсулт, 2014. 435 с.
2. Барановська В.М., Дікарев О.І. Витоки міжнародно-правового регулювання та управління водневою економікою країн світу: монографія. Київ: Ліра-К, 2021. 424 с.

Основна література

1. Актуальні питання протидії тероризму у світі та в Україні : аналіт. доповідь. О. О. Резнікова та ін.; заг. ред. О. О. Резнікова. Київ : НІСД, 2017. 60 с.
2. Банк Р.О., Інформаційний тероризм як загроза національній безпеці України: теоретико-правовий аспект. Інформація і право. 2016.1(16). С. 110-1162.
3. Бебик В.М. Глобальне інформаційне суспільство: поняття, структура, комунікації. Інформація і право. 2011. № 1(1). С.41-49.
4. Воловик Д. В. Інформаційно-комунікаційний вимір дипломатії початку ХХІ століття. Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2013. Вип. 20(1). С. 62-65.
5. Горбулін В.П., Додонов О.Г., Ланде Д.В. Інформаційні операції та безпека суспільства: загрози, протидія, моделювання: монографія. Київ : Інтертехнологія, 2009. 164 с.7.
6. Дорошенко А.С. Гібридна війна в інформаційному суспільстві. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». 2015. № 2(25). С.21-28.
7. Дубов Д. В. Кіберпростір як новий вимір геополітичного суперництва : монографія. Київ : НІСД, 2014. 328 с
8. Дубов Д. В. Публічна дипломатія США в добу Холодної війни. Як США завойовували «серця і розум людей» (у дзеркалі розсекречених документів ЦРУ): аналіт. доп. Київ : НІСД, 2020. 164 с.
9. Сідак В. С., Артемов В. Ю. Забезпечення інформаційної безпеки в країнах НАТО та ЄС : навч. посіб. Київ : КНТ, 2007. 160 с.
10. Харченко Л. С., Ліпкан В. А., Логінов О. В. Інформаційна безпека України: глосарій. Київ : «Текст», 2004. 134 с.
11. Цимбалюк В. С. Проблеми державної інформаційної політики: гармонізація міжнародного і національного інформаційного права. *Правове, нормативне*

та метрологічне забезпечення системи захисту інформації в Україні. 2001. № 4. С. 43–48.

Допоміжна література

12. Боднар І. Інформаційне право країн Західної Європи. *Підприємництво, господарство і право*. 2011. № 6. С. 34–38.
13. Веселова Л. Ю. Кібернетична безпека в умовах гібридної війни: адміністративно-правові засади: монографія. Київ : Гельветика, 2020. 488 с.
14. Веселова Л. Ю. Термінологічний консенсус у формуванні адміністративно-правової парадигми кібернетичної безпеки. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2020. № 2 (8). С. 106-114.
15. Веселова Л.Ю. Становлення правового інституту кібернетичної безпеки в Україні. *Економічна теорія та право*. 2020. № 1 (40). С. 113-126.
16. Гайдай Д. Twitter-політика, або революція у політичному процесі. URL: <http://obozrevatel.com/abroad/07924-twitter-politika-abo-revolyuetsia-v-politishnomu-protsesi.htm>
17. Дубов Д. В. Кіберпростір як новий вимір геополітичного суперництва : монографія. Київ : НІСД, 2014. 328 с.
18. Копійка М. В. Модернізація політики міжнародних організацій у сфері інформаційної безпеки. *«Політичне життя»*. 2020. №. 1. С. 102-109
19. Махній М. М. Мережеве суспільство: кіберпсихологічний путівник. Київ : Academia.edu, 2018. 176 с.
20. Пазюк А.В. (ред.) Інтеграція України в Європейський інформаційний простір: виклики та завдання. Київ : ФОП Клименко 2014. 212 с
21. Піпченко Н., Макаренко Є., Рижков М. Цифрова дипломатія : підручник. Київ : ВАДЕКС, 2019. 318 с.
22. Почепцов Г. Г. Стратегічні комунікації: стратегічні комунікації в політиці, бізнесі та державному управлінні. Київ : Альтерпрес, 2008. 216 с.
23. Сідак, Володимир. Проблеми забезпечення інформаційної безпеки у Сполучених Штатах Америки: юридические статьи. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. № 2. С. 73-752.
24. Ткачук Т.Ю., Забезпечення інформаційної безпеки: досвід окремих країн східної Європи. *Інформація і право*. 2017. 4(23). С. 62-72.13.
25. Хорошко В. О., Грищук Р. В. Кібернетична зброя: класифікація, базові принципи побудови, методи та засоби застосування й захисту від неї. *Сучасна спеціальна техніка*. 2016. № 4. С. 30-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ssst_2016_4_7

Політика вивчення освітньої компоненти

Освітня компонента передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Відвідування занять є обов'язковою частиною оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне

стажування) навчання може відбуватись в дистанційному (он-лайн) режимі за погодженням із керівником курсу, з презентуванням виконаних завдань під час консультації викладача.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. Завдання, які не виконані у встановлений термін, оцінюються викладачем в межах 50% звичайної оцінки.

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%.

У разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Силабус затверджено
на засіданні кафедри міжнародних відносин
від «30» червня 2022 р., протокол № 12.